పదకొండవ ప్రకరణం

దైవేతరుల పేర ప్రమాణం చేయటం, సృష్టితాల ఆశ్రయం పొందటం, వారిని మొరపెట్టుకోవటం, సహాయమర్థించటం

(అ) దైవేతరులపై ప్రమాణం చేయటం :

మాననీయుడయిన ఒక వ్యక్తి లేక ఒక వస్తువు గురించి ప్రస్తావించి విషయాన్ని నొక్కి చెప్పేందుకు ప్రమాణం చేయటం ప్రమాణం లేక ఒట్టు అనబడుతుంది. మన్నన, భక్తి, సత్కారం లాంటివి అల్లాహ్ హక్కు. కాబట్టి దైవేతరుల పేర ప్రమాణం చేయటం సమ్మతం కాదు. 'ప్రమాణం' అనేది కేవలం అల్లాహ్ పేర లేదా ఆయన నామాల గుణగణాలపై జరగాలన్న దానిపై విద్వాంసుల మధ్య ఏకాభిప్రాయం ఉంది. అలాగే దైవేతరుల పేర ప్రమాణం చేయటం నిషిద్ధం మరియు అధర్మం అనే విషయంలో కూడా విద్వాంసుల మధ్య ఏకాభిప్రాయం ఉంది (హాషియా ఇబ్నుల్ ఖాసిం అలీ కితాబుత్తౌహీద్ – పేజీ : 303)

దైవేతరులపై ప్రమాణం చేయటం షిర్క్. ఎందుకంటే ఇబ్నె ఉమర్ (رضي الله عنهما) కథనం ప్రకారం మహనీయ ముహమ్మద్ (ﷺ) ఇలా ప్రవచించారు :

"مَنْ حَلَفَ بِغَيْرِ اللهِ فَقَدْ كَفَرَ أَوْ أَشْرَكَ" (ترمذی:۱۵۳۵ صحیح، احمد، حاکم)

"దైవేతరుని పేర ప్రమాణం చేసినవాడు అవిశ్వాసానికి లేదా బహుదైవారాధనకు ఒడిగట్టాడు." (అహ్మద్, తిర్మిజీ-1535 సహీహ్, హాకిమ్)

ఇది షిర్కె అస్గర్ (చిన్న తరహా షిర్క్). అయితే ప్రమాణం చేయబడిన వ్యక్తి గనక అతని దృష్టిలో ఆరాధనీయుడుగా ఉంటే గనక ఇది కూడా పెద్ద తరహా షిర్క్ (షిర్కె అక్బర్) గానే భావించబడుతుంది. నేటి సమాధి పూజారుల పరిస్థితి ఇలాంటిదే. వారు అల్లాహ్‌కన్నా ఎక్కువగా సమాధివారలకు భయపడతారు. అల్లాహ్ పట్ల చూపవలసిన భక్తికన్నా అధికంగా తమకు గురివున్న సమాధి వారిపట్ల చూపుతారు. తాము నమ్మే వలీ పేర ప్రమాణం చేయమని వారిలో ఎవరినయినా అనండి; వారు తమ ప్రమాణంలో సత్యవంతులై ఉంటేనే ప్రమాణం చేస్తారు. కాని అల్లాహ్ పేర ప్రమాణం చేయమని చెబితే, వెంటనే – తడబడకుండా – ప్రమాణం చేసేస్తారు. అతను చెప్పేది అబద్ధమైనాసరే.

ఎవరి పేరు మీద ప్రమాణం చేస్తారో అతని పట్ల భక్తీ ప్రపత్తులు ఉంటాయి. ఈ భక్తీ ప్రపత్తులు అల్లాహ్‌కే శోభాయమానం. అలాగే అల్లాహ్ పేర ప్రమాణం చేసినపుడు, ఆ ప్రమాణం పట్ల గౌరవ ప్రపత్తులను పాటించటం కూడా అవసరమే. అందుకే చీటికి మాటికీ ప్రమాణం చేయకూడదు. అల్లాహ్ ఇలా సెలవిచ్చాడు :

https://teluguislam.net

﴿وَلَا تُطِعْ كُلَّ حَلَّافٍ مَّهِينٍ﴾ (القلم:١٠)

"నీవు అదేపనిగా ప్రమాణాలు చేసే తుచ్ఛుని మాట వినకు."
(అల్ ఖలమ్ : 10)

ఇంకా ఇలా సెలవిచ్చాడు :

﴿وَاحْفَظُوا أَيْمَانَكُمْ﴾ (المائدة:٨٩)

"మీరు ప్రమాణాల విషయంలో జాగ్రత్త పడండి." (అల్ మాయిద : 89)

అంటే, మరీ అంతగా అవసరముంటేనే, సత్యం కొరకు, మంచి కొరకు ప్రమాణం చేయవలసిన అవసరం ఉందని భావిస్తేనే ప్రమాణం చేయండి. ఎందుకంటే చీటికీ మాటికీ ప్రమాణాలు చేయటం, అబద్ధపు ప్రమాణాలు చేయటం అంటే ఒక విధంగా అల్లాహ్‌ను కించపరచటం క్రిందికే వస్తుంది. ఇది తౌహీద్ పరిపూర్ణతకు విరుద్ధాంశం. మహాప్రవక్త ముహమ్మద్ (ﷺ) ఇలా ప్రబోధించారు :

"ముగ్గురు వ్యక్తులతో అల్లాహ్ మాట్లాడడు, వారిని పవిత్రపరచడు. వారి కొరకు వ్యధా భరితమయిన శిక్ష ఉంది" – ఈ హదీసులో తరువాత ఇలా అనబడింది :

"وَرَجُلٌ جَعَلَ اللهَ بِضَاعَتَهُ، لَا يَشْتَرِي إِلَّا بِيَمِينِهِ وَلَا يَبِيعُ إِلَّا بِيَمِينِهِ" (صحيح الجامع:٥٣٨٣)

"వారిలో ఒకడెవడంటే, అతను అల్లాహ్‌ను తన (వర్తక) సామగ్రిగా చేసుకున్నాడు. కనుక అతను ఏదయినా కొనుగోలు చేసినపుడు ఆయన పేరు మీద ప్రమాణం చేస్తాడు. అమ్మినపుడు కూడా ఆయనపై ఒట్టేస్తాడు." (ఈ హదీసును తిబ్రానీ ప్రామాణిక సనదుతో ఉల్లేఖిం చారు. సహీహుల్ జామె–5383).

పై హదీసులో ఎక్కువగా ప్రమాణాలు చేయటంపై హెచ్చరిక చేయబడింది. పదే పదే ప్రమాణం చేయటం సమ్మతం కాదనటానికి ఇది నిదర్శనం. ఎందుకంటే అల్లాహ్ నామం పట్ల గౌరవ ప్రపత్తులు ఉండాలి.

అలాగే అల్లాహ్ పేరున అబద్ధ ప్రమాణాలు చేయటం నిషిద్ధం (హరామ్). దీనినే **'యమీనె గమూస్'** అంటారు. (ఇది ఎటువంటి ప్రమాణమంటే, అది ప్రమాణం చేసేవాణ్ణి పాపానికి లోనుచేస్తుంది. నరకానికి ఆహుతి చేస్తుంది. అంటే, తెలిసి కూడా జరిగిపోయిన దానిపై అబద్ధపు ప్రమాణం చేయటమన్నమాట). అల్లాహ్ కపట విశ్వాసుల ఈ లక్షణాన్ని విశదీకరిస్తూ, వారు తెలిసి కూడా అల్లాహ్ పేరుపై అసత్య ప్రమాణాలు చేస్తారని చెప్పాడు. పై విషయాల సారాంశమేమిటంటే –

(1) దైవేతరుల పేరు మీద ప్రమాణం చేయటం : ఉదాహరణకు – అమానతు, కాబా గృహం లేదా దైవప్రవక్త (ﷺ)పై ప్రమాణం చేయటం హరామ్, షిర్క్.

https://teluguislam.net

(2) తెలిసీ అల్లాహ్‌పై అసత్య ప్రమాణం చేయటం హరామ్ (నిషిద్ధం). ఇదే 'యమీనె గమూస్' అనబడుతుంది.

(3) అవసరం లేకపోయినప్పటికీ పదే పదే అల్లాహ్‌పై ఒట్టేసుకోవటం హరామ్ – ఒకవేళ అతను తన ప్రమాణంలో సత్యవంతుడైనప్పటికీ మాటిమాటికీ ప్రమాణం చేయరాదు. ఎందుకంటే ఇలా చేయటం వల్ల అల్లాహ్ గౌరవప్రపత్తులకు విఘాతం కలుగుతుంది.

(4) అవసరం వచ్చినపుడు – సత్యం కొరకు – అల్లాహ్‌పై ప్రమాణం చేయటం ధర్మసమ్మతం.

(ఆ) దైవ సామీప్యం కొరకు సృష్టితాలను 'సాధనం' గా చేసుకోవటం:

'తౌసిల్' అంటే ఏదేని ఒక వస్తువు ద్వారా దగ్గర అవటం, లేదా దాని వరకు చేరటం అన్నమాట! సామీప్యాన్ని 'వసీలా' అంటారు. అల్లాహ్ ఇలా సెలవిచ్చాడు :

﴿وَابْتَغُوا إِلَيْهِ الْوَسِيلَةَ﴾ (المائدة:٣٥)

"ఆయన సామీప్యాన్ని పొందే సాధనం వెతకండి." (అల్ మాయిద:35)

అంటే; అల్లాహ్‌కు విధేయులై ఉంటూ, ఆయన ప్రసన్నతను చూరగొనే మార్గాన్ని అనుసరిస్తూ ఆయన సామీప్యం పొందండి అని భావం.

తవస్సుల్ రెండు రకాలు

మొదటి రకం : ధర్మసమ్మతమైన అత్ తవస్సుల్. ఇది కూడా రెండు రకాలు.

(1) అల్లాహ్ నామాలను, గుణగణాలను సాధనంగా చేసుకోవటం – ఉదాహరణకు : అల్లాహ్ ఒక చోట ఈ విధంగా ఆదేశించాడు :

﴿وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا وَذَرُوا الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي أَسْمَائِهِ سَيُجْزَوْنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ (الاعراف:١٨٠)

అల్లాహ్‌కు మంచి పేర్లు ఉన్నాయి. కాబట్టి మీరు ఆ పేర్లతో ఆయన్నే పిలవండి. ఆయన పేర్ల విషయంలో వక్రంగా వాదించే వారిని వదలిపెట్టండి. వారు చేస్తూ ఉండిన దానికి వారు తప్పకుండా శిక్షించబడతారు. (అల్ ఆరాఫ్ : 180)

(2) విశ్వాసం మరియు సత్కర్మలను అల్లాహ్ సన్నిధిలో సాధనంగా చేసుకోవటం:

ఉదాహరణకు అల్లాహ్ విశ్వాసుల గురించి ఇలా సెలవిచ్చాడు :

﴿رَبَّنَا إِنَّنَا سَمِعْنَا مُنَادِيًا يُنَادِي لِلْإِيمَانِ أَنْ آمِنُوا بِرَبِّكُمْ فَآمَنَّا رَبَّنَا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَكَفِّرْ عَنَّا سَيِّئَاتِنَا وَتَوَفَّنَا مَعَ الْأَبْرَارِ﴾ (آل عمران:١٩٣)

https://teluguislam.net

“మా ప్రభూ! పిలిచేవాడొకడు విశ్వాసం (ఈమాన్) వైపు పిలవటం, ‘ప్రజలారా! మీ ప్రభువును విశ్వసించండి’ అని పిలుపునివ్వటం మేము విన్నాము. కనుక మేము విశ్వసించాము. కనుక ఓ ప్రభూ! మా పాపాలను క్షమించు. మా చెడుగులను మా నుండి దూరం చెయ్యి. సజ్జనులతో పాటు మాకు మరణం వొసగు.” (ఆలి ఇమ్రాన్ : 193)

గుహ వారి హదీసు దీనికి ఒక ప్రబల తార్కాణం. ఆ ముగ్గురు వ్యక్తులు గుహలో తల దాచుకొని ఉండగా ఒక కొండరాయి విరిగి ఆ గుహ ముఖద్వారం వద్ద పడింది. దాంతో గుహ ముఖద్వారం మూసుకుపోయింది. అప్పుడు ఆ ముగ్గురు సజ్జనులు తాము తమ జీవితంలో చేసుకున్న సత్కర్మలను ఆధారంగా చేసుకుని దైవాన్ని ప్రార్థించారు. అల్లాహ్ వారి ప్రార్థనను ఆలకించాడు. ఆ కొండరాయి గుహ ముఖద్వారం నుండి జరిగిపోయింది. దాంతో వారు ఆ గుహ నుండి సురక్షితంగా బయటపడ్డారు.

(3) దైవసన్నిధిలో ఆయన ‘తౌహీద్’ను ఆశ్రయించటం :

దైవప్రవక్త హజ్రత్ యూనుస్ (عليه السلام) ఇలా చేశారు :

﴿فَنَادَىٰ فِي الظُّلُمَاتِ أَن لَّا إِلَٰهَ إِلَّا أَنتَ سُبْحَانَكَ﴾ (الأنبياء:٨٧)

ఆఖరికి అతను చీకట్లలో నుంచి ఇలా మొరపెట్టుకున్నాడు : “ఓ అల్లాహ్! నీవు తప్ప మరో ఆరాధ్య దైవం లేదు. నీవు పవిత్రుడవు.”

(అంబియా : 87)

(4) అల్లాహ్ వైపు మరలి తన అవసరాన్ని, నిస్సహాయ స్థితిని వ్యక్తపరచి దానిని సాధనంగా చేసుకోవటం : ఉదాహరణకు :- దైవప్రవక్త హజ్రత్ అయ్యూబ్ (عليه السلام) ఈ విధంగా చేశారు :

﴿أَنِّي مَسَّنِيَ الضُّرُّ وَأَنتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ﴾ (الأنبياء:٨٣)

“(ప్రభూ!) నాకు ఈ వ్యాధి సోకింది. నీవు కరుణించే వారందరిలోకీ అపారంగా కరుణించేవాడవు.” (అంబియా : 83)

(5) బ్రతికి ఉన్న సత్పురుషుల దుఆలను దైవసన్నిధిలో సాధనంగా చేయటం : ఉదాహరణకు, ప్రవక్త సహచరులు (رضي الله عنهم) కరువు కాటకాల సమయంలో దైవసన్నిధిలో ప్రార్థించమని దైవప్రవక్త (صلى الله عليه وسلم)ను అభ్యర్థించేవారు. ఆయన (صلى الله عليه وسلم) పరమపదించిన తరువాత ఆయన పినతండ్రి అయిన అబ్బాస్ (رضي الله عنه) గారిని ప్రార్థించమని కోరేవారు. వారి కోరికపై ఆయన ప్రార్థించేవారు. (బుఖారీ)

(6) తమ పాపాలను అంగీకరిస్తూ దైవసన్నిధిలో వాటిని సాధనంగా చేసుకోవటం : ఉదాహరణకు, దైవప్రవక్త హజ్రత్ మూసా (عليه السلام) ఇలా ప్రార్థించారు :

﴿قَالَ رَبِّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي﴾ (القصص:١٦)

https://teluguislam.net

"నా ప్రభూ! నాకు నేనే అన్యాయం చేసుకున్నాను. కనుక నన్ను క్షమించు." (అల్ ఖసస్ : 16)

రెండవ రకం : అధర్మమైన వసీలా

ఇంతవరకూ వచ్చిన ధర్మసమ్మతమైన సాధనాలు తప్ప వేరితర పద్ధతుల ద్వారా ఆశ్రయం పొందినట్లయితే అది అధర్మమయిన వసీలా (ఆధారం)గా పరిగణించబడుతుంది. ఉదాహరణకు : మృతుల ప్రార్థన, సిఫారసులను సాధనంగా చేసుకోవటం. దైవప్రవక్త (ﷺ) ఔన్నత్యాన్ని, అంతస్తును వసీలాగా చేసుకోవటం. ప్రాణులలో ఏ ఒక్కరి వ్యక్తిత్వాన్నయినా, వారి హక్కునయినా వసీలాగా చేసుకోవటం. దీని వివరాలు క్రింద పేర్కొనబడ్డాయి –

(1) మృతులను దుఆ చేయమని కోరటం హరామ్ (నిషిద్ధం) :

ఎందుకంటే వారు జీవించి ఉండగా ప్రార్థించే శక్తి కలిగి ఉంటారు. మరణించిన తరువాత వారికి ఆ శక్తి ఉండదు. సిఫారసు కొరకు మృతులను కోరటం కూడా అధర్మమే. ఎందుకంటే ఉమర్ బిన్ ఖత్తాబ్, ముఆవియా బిన్ అబీ సుఫ్యాన్ (رضي الله عنهم) లు గానీ, వారి కాలం నాటి సహాబీలు తాబయీలుగానీ కరువు కాటకాలు వచ్చినపుడు వర్షం కొరకు దైవాన్ని ప్రార్థించవలసిందిగా బ్రతికి ఉన్నవారినే కోరేవారు. ఉదాహరణకు : హజ్రత్ అబ్బాస్ (رضي الله عنه), యజీద్ బిన్ అస్వద్‌లను అభ్యర్థించేవారు. అంతేగాని వారు దైవప్రవక్త (ﷺ) సమాధి వద్దకు వచ్చి లేదా వేరొక స్థానంలో కూర్చొని ప్రవక్త (ﷺ) గారిని 'వసీలా'గా చేసుకోలేదు. సిఫారసు కోసం కూడా ఆయన్ని వేడుకోలేదు. వర్షం కోసం కూడా ఆయన్ని మొరపెట్టుకోలేదు. పైగా వారు, ఆ కాలంలో సజీవులుగా ఉన్న అబ్బాస్ (رضي الله عنه), యజీద్ బిన్ అస్వద్ వంటి వారినే అభ్యర్థించారు. ఈ సందర్భంగా హజ్రత్ ఉమర్ (رضي الله عنه) ఇలా అంటున్నారు :

"ఓ అల్లాహ్! గతంలో మేము మా ప్రవక్త ద్వారా నిన్ను అర్థించేవారము. నీవు వర్షం కురిపించి మా కరువు తీర్చేవాడివి. ఇప్పుడు మేము మా ప్రవక్త బాబాయి గారిని ఆశ్రయించి నిన్ను ప్రార్థిస్తున్నాము. కనుక మాపై వర్షం కురిపించు."

షరీయత్ ప్రకారం దైవప్రవక్త (ﷺ) ను దుఆ కొరకు సాధనంగా చేసుకోవటానికి వీలు లేనపుడు వారు ఆయన (ﷺ) బదులు ఆయన బాబాయి గారిని 'సాధనం' గా చేసుకున్నారు.

ఒకవేళ సమాధి వద్దకు వచ్చి ప్రార్థనల కొరకు ఆయన్ని 'వసీలా'గా చేసుకోవటం ధర్మసమ్మతం అయివుంటే, ప్రవక్త ప్రియసహచరులు తప్పకుండా ఆ పని చేసి ఉండేవారు. (మజ్మూఅ ఫతావా : 1/318, 319)

కాని ప్రియ సహచరులు (رضي الله عنهم) దైవప్రవక్త (ﷺ)మరణించిన పిదప అలా

https://teluguislam.net

చేయలేదంటే, మృతులను ఆశ్రయించటం ధర్మసమ్మతం కాదని తేలిపోయింది. ప్రవక్త శిష్యులు ఆయన (ﷺ) సమాధి వద్దకు వచ్చి ఏదన్నా విజ్ఞప్తి చేసుకోవటంగానీ, సిఫారసు కొరకు అభ్యర్థించుకోవటం గానీ చేయలేదు. ఒకవేళ అందుకు అనుమతి ఉండి ఉంటే వారు ప్రవక్త సమాధిని విడిచిపెట్టి, ఆయన (ﷺ) కంటే తక్కువ స్థాయిగల సహచరుల వద్దకు వెళ్ళేవారే కాదు.

(2) దైవప్రవక్త (ﷺ) అంతస్తును, వేరితరుల అంతస్తులను 'వసీలా' (ఆధారం)గా చేసుకోవటం సమ్మతం కాదు :

దైవప్రవక్త (ﷺ) స్థాయిని, అంతస్తును 'వసీలా'గా చేసుకునే విషయమై ఈ క్రింది హదీసు ఉదాహరించబడుతోంది –

"إِذَا سَأَلْتُمُ اللهَ فَاسْئَلُوهُ بِجَاهِي، فَإِنَّ جَاهِي عِنْدَ اللهِ عَظِيمٌ" (موضوع،باطل التوسل للالباني:١١٦)

(మీరు అల్లాహ్‌ను ఏదైనా అడగదలచినపుడు నా హోదాను, అంతస్తును ఆసరాగా చేసుకుని అడగండి. ఎందుకంటే అల్లాహ్ దగ్గర నా స్థాయి చాలా గొప్పది. మౌజూ, బాతిల్, 'అత్తవస్సుల్ లిల్' – అల్ బాని–116).

ఇదొక కాల్పనిక హదీసు. ఇందులో సత్యం లేశమైనా లేదు. ఎన్నదగ్గ పుస్తకాలలో గానీ, ప్రామాణిక హదీసు సంకలనాలలో గానీ దీని జాడ ఎక్కడా లేదు. హదీసువేత్తలు కూడా ఈ 'హదీసు'ను ఎక్కడా ప్రస్తావించలేదు. (మజ్మూఅ ఫతావా : 10/319)

(3) సృష్టితాలలో ఏ ఒక్కరి అస్తిత్వాన్నయినా ఆధారంగా చేసుకోవటం ధర్మసమ్మతం కాదు :

ఎందుకంటే సృష్టితాల అస్తిత్వాన్ని ఆధారంగా చేసుకుని అర్థించటాన్ని అల్లాహ్ దుఆ స్వీకృతికి కారణంగా చేయలేదు. ఆ విధంగా చేయటాన్ని తన దాసుల కొరకు సమ్మతించనూ లేదు.

(4) సృష్టితాల హక్కును 'వసీలా'గా చేసుకోవటం రెండు కారణాల వల్ల అధర్మం :

మొదటిది : అల్లాహ్‌పై ఏ ప్రాణికీ ఎటువంటి హక్కూ లేదు. పైగా అల్లాహ్‌యే తన సృష్టితాలపై దయదలుస్తున్నాడు. వారికి ఉపకారం చేస్తున్నాడు. ఉదాహరణకు : అల్లాహ్ ఇలా సెలవిచ్చాడు :

﴿وَكَانَ حَقًّا عَلَيْنَا نَصْرُ الْمُؤْمِنِينَ﴾ (الروم:٤٧)

"విశ్వాసులకు సహాయపడటం మా బాధ్యత." (అర్ రూమ్ : 47)

ఈ విధంగా విధేయుడైన దైవదాసుడు దేవుని దయానుగ్రహాలకు, బహుమానానికి

https://teluguislam.net

పాత్రుడవుతాడు. అంతేగాని సాటి మనుషులలో ఒకరి హక్కు ఇంకొకరిపై ఉన్నట్లుగా మనిషి హక్కు దైవంపై ఉండదు.

రెండవది : అల్లాహ్ ఏ దాసుణ్ణి అయినా ప్రత్యేకంగా కటాక్షించదలిస్తే అది అతనికే ప్రత్యేకం. వేరొకరికి దానితో ఎలాంటి సంబంధం లేదు. కనుక ఎవరయినా అర్హత లేని వ్యక్తి దానిని 'వసీలా'గా చేసుకుంటే, తనకు పరిచితం కాని వస్తువు ద్వారా వసీలా పొందినట్లవుతుంది. కాగా; దాంతో అతనికెలాంటి సంబంధం ఉండదు. అటువంటి పనివల్ల అతనికెలాంటి లాభం చేకూరదు. తత్సంబంధితమయిన హదీసు పదాలు ఇవి:

"أَسْأَلُكَ بِحَقِّ السَّائِلِينَ" (الضعيفة: ٢٤، ابن ماجه: ٧٧٨ ضعيف)

"నేను నిన్ను అర్థించేవారి హక్కు ఆధారంగా అర్థిస్తున్నాను." (అజ్జయీఫ-24, ఇబ్నుమాజ-778 జయీఫ్)

ఈ హదీసు సత్యమని నిరూపితం కాలేదు. ఎందుకంటే దీని సనదులో అతియ అల్ ఉఫా అనే ఉల్లేఖకుడు కొంతమంది హదీసువేత్తల ప్రకారం ఎన్నదగ్గవాడు కాడు. అందువల్ల ఈ రకమయిన హదీసును విశ్వాస వ్యవహారాలలో ఒకానొక ముఖ్యాంశం కొరకు ఆధారంగా చేసుకోవటం తగదు. అదలా ఉంచితే ఫలానా వ్యక్తి హక్కు ఆధారంగా అర్థిస్తున్నట్లు ఇదమిత్థంగా చెప్పబడలేదు. దానికి బదులు అర్థించే వారి హక్కు ఆధారంగా అర్థిస్తున్నట్లు ప్రస్తావించబడింది. అర్థించేవారి హక్కు ఏమిటంటే వారి దుఆలు స్వీకరించబడాలి – అల్లాహ్ వారికి ఆ మేరకు హామీ ఇచ్చినట్లుగా! ఆ హక్కును అల్లాహ్ స్వయంగా తనపై తప్పనిసరిగా చేసుకున్నాడు. వేరితరులు ఆయనపై దానిని తప్పనిసరిగా చేయలేదు. కాబట్టి యదార్థానికి అల్లాహ్ యొక్క నిజమయిన వాగ్దానాన్ని ఆధారంగా చేసుకుని అర్థించాలి గాని సృష్టితాల హక్కును ఆశ్రయించి కాదు.

(ఇ) సహాయం చేయమని, కష్టం తొలగించమని సృష్టితాలను అర్థించటం : ఇస్లామీయ పరిభాషలో దీని కొరకు రెండు ప్రత్యేక పదాలు ఉన్నాయి. (1) ఇస్తిఆనత్ (2) ఇస్తిగాసహ్

1. ఇస్తిఆనత్ : ఏదేని వ్యవహారంలో మద్దతును, సమర్థనను కోరటం.

2. ఇస్తిగాసహ్ : ఏదేని ఆపదను, కష్టాన్ని దూరం చేయమని విజ్ఞప్తి చేయటం.

సహాయపడమని, గండం నుండి గట్టెక్కించమని సృష్టితాలను కోరటం రెండు రకాలుగా ఉంటుంది.

మొదటి రకం : తనకు సహాయపడమని లేదా తనను ఆదుకోమని బ్రతికి ఉన్న వారిని అడగటం. అయితే వారిలో అట్టి స్థోమత, శక్తి ఉండి ఉండాలి. ఇలాంటి సహాయం కొరకు అర్థించటం ధర్మసమ్మతమే. ఈ నేపథ్యంలో అల్లాహ్ ఏమన్నాడో చూడండి :

﴿وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ﴾ (المائدة: ٢)

సత్కార్యాలలో, దైవభీతితో కూడిన విషయాలలో పరస్పరం సహాయ

సహకారాలు అందించుకోండి. (అల్ మాయిద : 2)

అల్లాహ్ ఇంకా ఈ విధంగా సెలవిచ్చాడు :

﴿فَاسْتَغَاثَهُ الَّذِي مِن شِيعَتِهِ عَلَى الَّذِي مِنْ عَدُوِّهِ﴾ (القصص:١٥)

అతని వర్గానికి చెందిన వ్యక్తి, శత్రు వర్గానికి చెందినవానికి వ్యతిరేకంగా సహాయపడమని మూసాను పిలిచాడు. (అల్ ఖసస్ : 15)

రెండవ రకం :

కేవలం అల్లాహ్ మాత్రమే చేయగల పనులకై సృష్టితాలను అర్థించటం. ఇది అధర్మం. ఉదాహరణకు : మృతులను సహాయం కొరకు మొరపెట్టుకోవటం లేదా ఆపదను తొలగించమని ఫిర్యాదు చేసుకోవటం లేదా కేవలం అల్లాహ్‌కు సాధ్యమైన విషయాల కొరకు బ్రతికి ఉన్న వారిని అర్థించటం, కష్టాన్ని దూరం చేయమని విన్నవించుకోవటం. ఉదాహరణకు : రోగులకు ఆరోగ్యాన్ని ప్రసాదించటం, ప్రకృతి వైపరీత్యాల వంటి గండాల నుండి గట్టెక్కించటం, వ్యాకులతను దూరం చేయటం మొదలగునవి. ఇలాంటి వాటి కోసం మనుషులను (సృష్టితాలను) వేడుకోవటం అధర్మం. పైగా ఇది షిర్కె అక్బర్ (పెద్ద తరహా షిర్క్) గా పరిగణించబడుతుంది. దైవప్రవక్త (ﷺ) హయాంలో ఒక కపట విశ్వాసి ముస్లిములను వేధించేవాడు. దానిపై కొంతమంది సహచరులు, "దైవప్రవక్త (ﷺ) వద్దకు వెళ్ళి అతని బెడదను తొలగించమని ఫిర్యాదు (ఇస్తెగాసహ్) చేద్దాం పదండి" అని కూడబలుక్కుని వెళ్ళారు. దైవప్రవక్త (ﷺ) వారితో ఇలా అన్నారు –

''إِنَّهُ لَا يُسْتَغَاثُ بِي وَ إِنَّمَا يُسْتَغَاثُ بِاللهِ'' (طبرانی، مجمع الزوائد:١٧٢٧٦، حسن، احمد)

"ఫిర్యాదు చేసుకోవలసింది నాకు కాదు, అల్లాహ్‌కు ఫిర్యాదు చేసుకోవాలి." (తిబ్రానీ, మజ్మూఉ జవాయిద్–17276, అహ్మద్)

తన కోసం 'ఇస్తెగాసహ్' (ఫిర్యాదు) పద ప్రయోగాన్ని ఆయన (ﷺ) ఇష్టపడలేదు. చూడబోతే ఆయన (ﷺ) తన జీవిత కాలంలో ఆ బెడదను తొలగించే స్తోమత కలిగి ఉన్నారు. అయితే తౌహీదు (దేవుని ఏకత్వపు) రక్షణ కోసం, షిర్క్ ద్వారాలను మూసివేయటం కోసం, తమ ప్రభువు పట్ల వినయ వినమ్రతలలో ఏ లోటూ రాకుండా జాగ్రత్తపడే నిమిత్తం, తన అనుయాయుల మనో వాక్కాయ కర్మలను సంస్కరించే నిమిత్తం ప్రవక్త మహనీయులు (ﷺ) అలా అన్నారు : తన జీవిత కాలంలోనే ఆయన (ﷺ) ఈ విషయంలో ఇంత సెన్సెటివ్‌గా ఉన్నప్పుడు, తన మరణానంతరం ఈ విధంగా ఫిర్యాదు (ఇస్తెగాసహ్) చేసుకోవటాన్ని ఎలా సహిస్తారు? కేవలం అల్లాహ్ మాత్రమే చేయగల పనుల కోసం ఆయన్ని (ﷺ) అర్థించటం ఎంత వరకు సబబు? (ఫత్‌హుల్ మజీద్, పేజీ : 196, 197).

ఇలాంటి విషయాలు ప్రవక్త మహనీయుల (ﷺ) పట్లనే ధర్మసమ్మతం కానపుడు ఇతరుల పట్ల మాత్రం ఎలా ధర్మసమ్మతం అవుతాయి? ముమ్మాటికీ కాలేవు.

https://teluguislam.net